

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVII. évfolyam

2. szám

Komárom, 2016. február

Ára 35 cent

A LELKÜNK ÉHSÉGÉT CSILLAPÍTÓ BÖJTRŐL

Isten mindig gondoskodik olyan időkről, minősített lehetőségekről, amikor megállhatunk, elcsendesedhetünk, kedvteléseink mellett a lelkünk dolgaira és szükségleteire is odafigyelhetünk. A böjti időszakba érve, eszerint gondolkodjunk. Mit is jelent nekünk? Isten is ezt kérdezi az ő népétől, akiket így jellemez: „...minden nap keresnek engem, szeretnék megismerni utaimat, mint egy olyan nép, amelynek tettei igazak, és nem hagyja el Istene törvényét... szeretnének Istenhez közel lenni” (Ézs 58,2).

Irigylésre méltó jellemzés, meggondolandó, hogy ugyanezeket vajon rólunk is elmondhatja-e az Úr, vagy úgy kell folytatódnia a jellemzésnek, mint Izráel esetében: „miért böjtölünk – mondják –, ha te nem látod meg, miért gyötörjük magunkat, ha nem akarsz tudni róla?” (3a v.). És Isten kijózanító őszinteséggel szól a prófétán keresztül: „De hiszen ti a böjti napokon is megtaláljátok kedvteléseiteket, mert robotosaitokat hajszojátok. ... Nem úgy böjtöltök, ahogyan ma illenék, nem úgy, hogy meghalljam hangotokat a magasságban”.

Valóban: mi az Isten szerinti böjt? Egy régi fogalom, melyet templomba járóktól, vagy esetleg istentiszteleteken hallunk, értelmét viszont nem találjuk a mai szokások között? Nekünk is koplalást, tengődést, lemondást jelent (amit nem szeretünk), csak – ahogy Isten népe mondta – „gyötörjük magunkat”?

A keresztyénség böjtje – Jézus Krisztus életének és halálának értelmében – elmélyülést jelent. Jézus, amikor közelebb akart kerülni Istenhez, a testi táplálékban is megtartóztatta magát, de egyebeket is háttérbe szorított, hogy az Istentől kapott eledelből tudjon erőt kapni. Sokszor koncentrálnak a böjt testi szakaszára, mely valóban a *koplalás*, *éhezés* fogalmakat takarja. De ha nem lépünk az Isten keresési fázisába, ami a böjt értelmét adja lelki szinten – akkor a modern életgyakorlatunkkal egyre távolabb kerülünk az igazi böjttől. Bibliai értelemben egyáltalán nem kényszerűség vagy keserű lemondás, hanem nagyszerű lehetőség a böjt, amely az embert és körülötte az életet is meggazdagítja.

Félreállok, hogy Isten kerüljön az életem középpontjába. Bibliai értelemben minden böjtnek ez volt a lényege, azért gyakorolták, hogy keressék az Urat. Félretesz valamit az ember, hogy

a szokásosnál is jobban keresse Istent, és elfogadja az Ő ajándékait, hogy aztán az Ő gondolatából valósuljon meg valami az életében, és az lesz igazán jó (Ézs 58,6).

A böjt lényege a valami megkötöttség alól való felszabadulás. Arról kell tehát lemondani, ami azzal fenyegeti az embert, hogy megkötöttségben tartja. Semmiképpen nem érdemszerző cselekedet, hanem annak felismerése, hogy milyen nagy az Isten, és milyen messzire kerültünk mi Tőle, de újra megerősítő Vele a kapcsolat. Ha ez megtörténik, a böjtnek hatása lesz kifelé és befelé is, hiszen változik az ember, és megváltozik körülötte az élet is. Helyre áll a rend, amibe Isten eredetileg az embert teremtette. Az Isten rendjét kellene betartani, de az ember tiltakozik, mert az lemondással jár, és mi nem akarunk lemondani semmiről. Ezt panaszolja igénkben is Isten a prófétán keresztül, hogy az Ő rendjét

elhagyta az ember, s ennek sok szomorú következményét viseli és szenved – ma is. A kedvteléseinkről ma sem szívesen mondunk le, sőt, nagy árat fizetünk értük.

Jézus Krisztus viszont mindenről lemondott, Neki az Atya nem kedvezett, hogy könyörülhessen rajtunk, akik rádöbbenünk, hogy nélküle, az Ő rendje nélkül nem Élet a lét. Akkor valóban csak tengődés és erőlködés, Vele viszont gazdag lehetőségek, minden nap új áldások forrása. Az élet gazdagodása, szabadulás a megkötöző erőktől.

Aböjtnek akkor van igazán értelme, ha céllal történik. Ez a cél pedig: elmélyülni az Istennel való közösségben, hogy a lélek fokozottabban fordulhasson oda Isten felé. Kapcsolatteremtés, majd kapcsolattápolás.

Az utóbbi sokszor gondot jelenthet, de Isten kegyelméből jönnek még böjtök Isten keresésére, és megerősítésre alkalmas idők. Tartsuk meg magunkat ebben! Ha nem táplálékban, akkor olyan dolgokban böjtöljünk, ami nehézséget okoz, hogy a böjt befejeztével érezzük az Istentől jövő erőt, mely végig megtartott. Közben pedig belőle táplálkozzunk, hogy lelkileg legyünk erősek a megpróbáltatások idején. Isten keres és támogat, csak adj megfelelő időt és odafigyelést. „Figyelj, népem, tanításomra, fordítsátok felém fületeket, amikor beszélek!” (Zsolt 78,1). Ezt üzeni ma is Istenünk!

Szopó Ferenc

Túrmezei Erzsébet Február tizenegyedike volt...

Gályarabjaink emlékének

**Holland hajók a szabadulást vitték
gályákra láncolt mégis-szabadoknak.
Mögöttük maradt kín, gyalázat, ínség,
amikor sorra elővánszorogtak.**

**A rabbilincs, a Krisztusért viselt,
aranynál drágább rabbilincs lepattant.
Szabadság! Csak szívük zengte a szent,
a drága nevet, a kimondhatatlant.**

**Vánszorogtak, mint a halálra váltak.
De rájuk tárt testvéri szívek vártak.
S még a tenger is ujjongott, dalolt,**

**a fellegek is örömkönnyet sírtak!
1676-ot írtak.**

Február tizenegyedike volt.

Az ÚR színe előtt

Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltünk, és ha eddig nem éltünk veled! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban. És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által. Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedelmeskednünk, ezért kérjük az engedelmisség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is. Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, hogy velünk vagy mindennapon. És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre és testvéreink javára történjék! **Ámen.**

Szepesy László

rálynak. De van Isten a mennyben, aki a titkokat feltárja”. Egyedül az élő Istennél lehet és kell keresni a titkok megoldását, hiszen az Ő akarata szerint történik minden a világban – mondja. Dániel abban egyértelműen különbözik a kortárs bölcséktől, hogy ő tudja, kihez kell fordulnia, mert igazi, élő Istenbe vetett hite van, ezért az Úrhoz fordul.

A világ mindenkor történései sok esetben hasonlítanak azokhoz az eseményekhez, amelyek a Bibliában leírva találhatóak, bár mások a szereplők, más a kor, de az alapvető emberi igyekezetek, félelmek és örömeik, az emberi viszonyok ugyanazok maradnak, ezért az események is hasonlítanak. Ahogy a prédikátor is kijelenti: nincs semmi új a nap alatt! Ha próbáljuk értelmezni a mátt, sokszor értetlenkedve nézzük a dolgokat, hiszen ma sem igazán tudni, hogy a világ hatalmasságai közül ki mit gondol, mit tervez és milyen elképzelései vannak a jövővel kapcsolatban. Ahogy Dániel, mi is

(Folytatás a 3. oldalon)

De van Isten a mennyben!

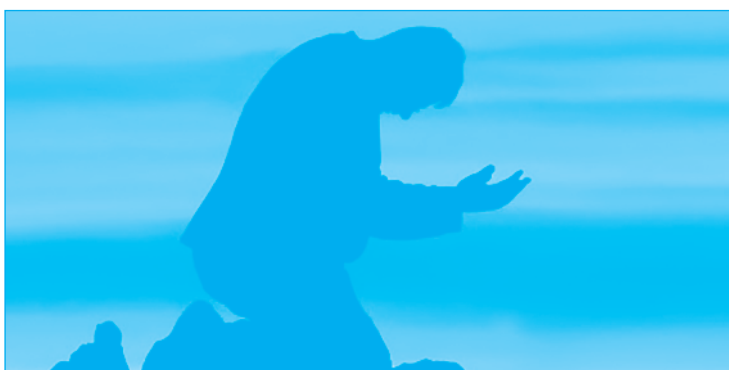
Olvasandó: *Dán 2,27–44*

Dániel próféta könyvéből egy olyan jelenetet látunk, amelyben Dániel a babiloni fogságban előadja és megfejti Nebukadneccar király álmát. Ő volt abban az időben a legnagyobb birodalomnak az ura, korlátlan hatalommal. Szolgálatában állnak a világ legnagyobb bölcsői, látnokai és tudósai, a varázslók és az álomfejtők. De egyikük sem tudja kitalálni, hogy mi lehetett a király nyugtalan álma. Teljesen lehetetlen feladat: megfejteni egy álmot úgy, hogy azt sem tudják, mi volt az álom. Pontosan ezt mondják a királynak a bölcsék is: „Nincs olyan halandó a földön, aki a király kívánságának meg tudna felelni” (2,10a). A király elrendeli a kivégzésüket. Dániel, tehetséges júdeai fiatalemberként társaival együtt szintén a király bölcsői közt

van és eléri, hogy meghallgatást kapjon Nebukadneccarnál. A királytól pedig időt kér az álom kitalálására és megfejtésére. Dániel és társai elvonulnak és imádkoznak: „majd irgalomért könyörögtek a menny Istenéhez, hogy e titok miatt ne veszessenek el Dániel és társai a babiloni bölcsékkel együtt” (Dán 2,18). Dániel hisz Istenben, ezért hozzá fordul segítségért! Mit tud Dániel, amit a többi bölcs nem tud?

Lehet, hogy nem tud semmivel sem többet a világ dolgairól, mint a többiek, de van hite, hitéből fakadóan pedig megvan arról győződve, hogy a menny Istene, aki Teremtőként mindent és mindenkit ismer, megadhatja a megoldást, ha megkönyörül rajtuk.

Miután imádkoztak, Dániel bebocsátást kér a királyhoz. Már ez a pillanat is beszédes: a rabszolga Dániel, akit a király magával hurcolt Jeruzsálem elfoglalása után,

aki nem is babiloni, aki egy kicsi és jelentéktelen provinciának, Júdeának, egy kis nép előkelő családjából származó fiatalembere, ő áll ott a király előtt és már mondja is kendőzetlenül a király álmát és annak megfejtését, ami miatt a királyt nyugtalanság gyötörte. Először is bizonyosságot tesz Istenről: „A titkot, amelyet a király kérdezett, bölcsék, varázslók, mágusok és csillagászok nem tudják megfejteni a ki-

nyok ugyanazok maradnak, ezért az események is hasonlítanak. Ahogy a prédikátor is kijelenti: nincs semmi új a nap alatt! Ha próbáljuk értelmezni a mátt, sokszor értetlenkedve nézzük a dolgokat, hiszen ma sem igazán tudni, hogy a világ hatalmasságai közül ki mit gondol, mit tervez és milyen elképzelései vannak a jövővel kapcsolatban. Ahogy Dániel, mi is

(Befejezés a 2. oldalról)

megkérdézhajjuk: vajon mit is álmódhat egy-egy uralkodó, vagy egy nagy befolyású államférfi, az óriási vagyonnal rendelkező pénzügyi-hatalmi elit képviselője? Egy valami biztos, hogy ahogy Dániel korában is tudni lehetett, ez ma is érvényes: a világ hatalmasságai rettegnek. Ma is nyugtalanok, mert ma is lehet tudni, hogy semmilyen földi hatalom nem szól az örökkévalóságig. Akinek pedig nagy hatalma, nagy befolyása vagy mérhetetlen vagyona van, az retteg, mert nagyon sok veszteni valója van. Ma is sokan idegesek, nyugtalanok és olyan eszközökhöz nyúlnak, amelyekkel próbálják még ideig-óráig megtartani, vagy esetleg időben még kitolni befolyásukat a világban. Eközben már a maguk által igaznak és jónak kikiáltott eszméken is keresztüljáróznak: embereket kínoznak meg, polgárháborúkat robbantanak ki, szítják a háborús hangulatot, országokat, népeket és társadalmakat tesznek tönkre gátlástalanul. Ma már nem is leplezik, hogy újabb és újabb gyarmatosítás a cél, a minél nagyobb profit érdekében. Csak a jelszavak, zászlók és a megnevezések változnak, a lényeg ugyanaz! S ez nem csupán a gazdaságra érvényes, hanem a szellemi szabadságra, az országok és népek önállóságának teljes megvonására is vonatkozik. Mert nem lehet kétségünk efelől: a gazdasági gyarmatosítást a szellemi gyarmatosítás követi, vagy inkább kíséri, annak velejárója, ahogy ez mindig is volt a történelemben. S ezt mind a szabadság, a jólét és a demokrácia jelszavai alatt, hogy nézzünk, de ne lássunk, halljunk, de ne értsünk; hogy alaposan össze legyen kuszálva az emberiség, mert megvan hozzá a kellő véleményformáló és megmondó hatalmi gépezet és eszköztár.

Az utóbbi időben újra megdőlni látszanak azok az elképzelések, hogy még vannak kőbe vésett, megingathatatlanak, jónak, szépnek és igaznak vélt „emberi” célok, úgymond, az „emberek jóléte érdekében” kifejtett nagy, általános, emberi igyekezetek. Ezért is érezhető a változás szele a világban, mert ez a felismerés kijózanítólag hat azokra, akik még valóban bíztak a humánumban és az emberi jó szándékban. A valóság sajnos teljesen mást mutat! Miről is van szó? Arról, hogy azok a szép jelszavak és elméletek, amelyekre valóban odafigyeltünk korábban, amelyek fontosak voltak számunkra különösen a rendszerváltás után (az emberi jogok, az egyenlőség, a humánus, a kölcsönös tisztelet, a felzárkóztatás, a jóléti-szociális társadalmi rendszerek megvalósítása), elérhető és őszintén megvalósítható célok és nem csupán üres szövegek. Ma

De van Isten a mennyben!

már kendőzetlenül és nyíltan lehet arról hallani, hogy abban a pillanatban, amikor valakinek más elképzelése van ezeknek a céloknak a megvalósításáról, vagy éppen komolyan is gondolja azokat és nem csupán az elmélet szintjén, de a megvalósításuk folyamatában szembehelyezkedik a világban ma uralkodó hatalmi-pénzügyi érdekekkel, azt könnyen megbélyegzi az uralkodó hatalom. Könnyen válhat például a demokrácia ellenségévé vagy épp nacionalistává az, aki népét és nemzetét féltve az asszimilációtól, ápolja hagyományait, nyelvét és kultúráját.

Ilyen világot élünk, s ez valóban minden, csak nem biztató! Akik már korábbi rendszereket is láttunk, ismerjük, hogy mit jelentenek az üres jelszavak, melyek mögött nincs tartalom, csak hazugság. Még semmilyen birodalom, amely pusztán saját hatalmi és anyagi érdekeit tartotta maga előtt (s eközben még a saját maga által hirdetett szép jelszavakat és igazságokat is megsértette) nem maradt fenn, amely szembehelyezkedett magával a teremtő Istennel!

Dániel, először magát az álmodót, tehát Isten kinyilatkoztatását kendőzetlenül elmondja a királynak. Az álom ez volt: jön egy hatalmas szikla a mennyből és ezt a

ami miatt a király nyugtalanodott. Mit várhatunk ezek után? Dánielnek vége lesz, kivégzik, hiszen ekkora megdöbbentőséget tenni nem lehet! De ő nem mondhat mást, csak azt, amit Isten kijelentett számára.

Mi sem mondhatunk ma mást! Mi sem értelmezhetjük másként az eseményeket, mint Isten rendelkezései! A megoldást, a ma bennünket közelről vagy távolról is érintő történeteket, kérdéseinkre a választat is csak nála lehet és kell keresnünk. Isten ígéje ma is világosan és nyilvánvalóan mutatja a Krisztus második visszajövetelére előtti eseményekben az átmenetet, hogy valóban semmi sem állandó, pedig sokan szeretnék, ha örökre állva maradna az a bizonyos aranyfejű szobor, és hogyan lehetne elkerülni azt a bizonyos mennyi sziklát, ami szétzúzza azt. E miatt nyilván nagy a nyugtalanság és a kapkodás is bizonyos körökben, hogy miként lehetne ezt kisakkozni vagy túlélni. Hogy közben emberek tömegei hálnak meg, szenvednek, éheznek és szomjaznak, az része ennek a nagy emberi tervnek. Lehetőleg minél nagyobb legyen a káosz és a felfordulás! „De, aki a végsőkig kitart, az üdvözülni ... légy hű mindhalálig és néked adom az élet koronáját”, olvassuk az

királyságot, melynek a jelképe a szobor aranyfeje, egyszerűen ledönti a porba. Ezt mondja a királynak: „te vagy az aranyfej, de utánad más királyságok jönnek”. De mi lesz mindezek után?! Isten olyan királyságot készít elő, „amely nem semmiesül meg soha, és a királyi uralom más népre nem száll át”. Milyen elképesztően veszélyes kijelentés ez ott, azon a helyen! Senki más, csak egy Istenre tekintő fiatal ember áll ott a világ ura előtt és azt mondja: egy köszikla a mennyből szétzúzza a királyságodat! Ez volt az álom,

igékben, drága vezetésként és útmutatóként. Dániel bátran vállalta Istenét, vezetését és szavát egy pogány világhatalom uralkodójával szemben. Isten ígéjére, a teljes isteni igazságra ma is minden halandó szomjazik: „a világ sóvárogva várja Isten fainak megjelenését”, hirdeti Pál apostol. Dániel tette igazi, jó példa számunkra: a bátor kiállás Isten igazsága és ígéje mellett, mert ez az egyetlen, üdvösséget jelentő út és megoldás minden időben, mert van Isten a mennyben!

Palcsó Attila

A Raoul Wallenberg Egyesület, a Raoul Wallenberg Alapítvány és az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2016-ban január 18-án osztotta ki a svéd embermentő emlékére alapított Wallenberg-díjat. Az elismerést olyan embereknek ítéli oda, akik tevékenységükkel, életútjukkal humanizmusból példát mutatnak. Ebben az esztendőben egyházunk lelkipásztorát, Antala Éva nagyölvedi lelkipásztort, börtönlelkészt is díjazták.

– Először is gratulálunk az elismeréshez, amit – mint a méltatásban elhangzott –, a törvényben biztosított emberi és állampolgári jogok érvényesítéséért, valamint a nemzeti kisebbségek harmonikus együttéléséért végzett áldozatos munkája elismeréseként kapott. Az Ön törekeny alkatát látva, bizonyára sokan és sokszor rácsodálkoztak már arra, hogy miért pont börtönlelkész lett Önből?

– Teológiai hallgatóként soha nem gondoltam arra, hogy börtönlelkész legyek. Ifjúsági- és gyermekmisszióba kapcsolódtunk be, kórházba jártunk látogatni. Gyülekezeti lelkészként azonban kaptam egy megbízatást egyházzam vezetésétől, hogy vegyek részt egy börtönmissziós konferencián, Szegeden. Csoda történt, mert már az első napon úgy éreztem, hogy ezt szeretném végezni a gyülekezeti szolgálatom mellett. Elindultam és ennek már tizenhét esztendeje...

– Mára már viszont elismert szakembere lett a területnek. Sokszor hívják külföldi kollégái konferenciákra, tapasztal

Antala Éva 1973-ban született Komáromban lelkészcsaládban, nagyapja, dédapja református lelkészek. Tanulmányait 1992-ben a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben kezdte, majd a Nagyszombati Evangélikus Teológián folytatta és a Pozsonyi Comenius Egyetem Evangélikus Teológiai Karán diplomázott, szerzett mesterfokozatot. 1997-től a nagyölvedi gyülekezet lelkipásztora. 1999-ben kezdte el a börtönmissziós tevékenységét és kapott megbízatást egyházunk börtönpásztorációs szolgálatának koordinálására. 2004-ben a Sárospataki Református Teológiai Akadémia posztgraduális képzése alkalmával börtönlelkészi oklevelet szerzett. 2011-ben a Prágai Károly Egyetem Huszita Teológiai Karán szerzett doktori címet. Szakdolgozatának témája *A temperamentumfaktorok szerepe a hosszútávú és életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt lelkigondozásában* volt. 2011-től a Szlovák Testvéri Börtöntársaság ügyvezető igazgatója.

Rangos elismerésben részesült Antala Éva Emberségből, humanizmusból jelesre vizsgázott

talatcserére. Miben látja a lemaradásunkat?

– Úgy, ahogy a többi kelet-európai országban, nálunk is kimaradt a háború után, a szocializmus évei alatt a fogvatartottak lelkigondozása a börtönökben. Ráadásul 1989 után is eltelt még tíz esztendő, mire indultunk. Ezt a szolgálati területet tehát szinte újra kellett éleszteni. Az is tény, hogy a munkánkra hatalmas kihatással van a mindenkori igazságszolgáltatás és büntetés-végrehajtási rendszer is. Kevesen va-

gyunk, a szolgálatunkhoz még mindig nincs elég önkéntesünk, mert sokan félnek attól, hogy túl nehéz lesz. A formalitások, az engedélyek, a börtönbe való belépés megszervezése is hosszú hetek, általában hónapok kérdése.

– És mint oly sok minden másban – ránk, határon túliakra, speciális feladatok várnak itt is.

– Nem titok, hogy a magyar anyanyelvű fogvatartottak képezik elsősorban a célcsoportot, akiket gondozni szeretnénk, hiszen ezt egyik felekezet sem végzi rajtunk kívül, de mivel a többi felekezet tagjai is szívesen járnak hozzánk, csoporton belül ezért általában kétnyelvűek a foglalkozások. A szolgálat ezáltal (is) összetett, természetesen sok-sok felkészülést igényel.

– Tudom, hogy rendszeresen táboroztatják a fogvatartottak gyermekeit nyaranta. Miért tartja fontosnak ezt a feladatot?

– Igen, mert a gyermekek nem tehetnek róla, hogy milyen családba születtek. Szeretnénk nekik példát mutatni, hogy könnyebben tudjanak majd a társadalomba beilleszkedni, de legfőbb célunk, hogy ismerjék meg minél hamarabb Istent. Nekik is legyenek őszinte barátai, vágyakozzanak az istenfélő hívő élet után és ne eszenek azokba a hibákba, melyeket szüleik már elkövettek. Ami még a legfontosabb

szempont, hogy ők a jövő nemzedéke, nem mindegy tehát, milyen hatások érik őket a felnőtté válásuk ideje alatt.

– Hol szeretné látni egyházunk börtönmisszióját 10-20 év múlva?

– Szeretném, ha minden büntetés-végrehajtási intézményben lennének önkéntes segítőink, akár lelkipásztorként, akár laikusként. Szeretném, ha évente legalább 3-4 tábort meg tudnánk szervezni az ország különböző pontjain gyülekezeti önkéntesek, gyermekmunkások, pedagógusok, szociális munkásaink segítségével. Szeretném, ha jobban fel tudnánk karolni azokat a tehetséges gyermekeket és fiatalokat, akik szeretnének továbbtanulni, diplomát szerezni, de szüleik megpecsételt élete miatt ez nem lehetséges. Szeretném, ha az egyházunk többi missziós ágával és diakóniájával együtt – egymásnak segítve tudnánk együtt munkálkodni Isten dicsőségére.

Raoul Wallenberg, ember az embertelenségben

Raoul Wallenberg, egy svéd kereskedőcsalád sarja, Magyarország német megszállása után, 1944 júliusában, négy hónappal a német csapatok bevonulása után érkezett a magyar fővárosba, éppen abban az időszakban, amikor Horthy Miklós kormányzó – jelentős külföldi és egyházi nyomásra – leállította a zsidók deportálását. Ez az átmenetileg javuló légkör kedvezett az embermentő akcióknak, amelyekbe a svéd diplomata is haladéktalanul bekapcsolódott. Már augusztusban 4500 védőútlevelet állított ki, amelyeket „családi okmányként” fogadtatott el a magyar hatóságokkal, így minden egyes kibocsátott irat több ember életét menthette meg. Kezdetektől hatékonyan együttműködött a Vörös-kereszttel, a semleges országok diplomataival és a magyar segítőkkal. Bár hazánkban a sikertelen kiugrási kísérlet követő nyilas puccsal a helyzet drámai fordulatot vett, az embermentők – és köztük az egyre fontosabb szerepet játszó Raoul Wallenberg – nem adták fel: sokszor életük kockáztatásával mentették tovább az állandó fenyegetettségben élő tízezreket. Miközben a fasiszták elől mentette embertársait, nem sejtette, hogy néhány hét elteltével egy másik elnyomó rendszer áldozatává válik. 1945. január 17-én ugyanis elhurcolták a szovjet csapatok, és a Szovjetunióból már soha nem térhetett vissza.

(Forrás: wallenberg.hu)

Megújult formában és rendszerben készítik januártól az olvasók számára a Magyarországi Evangélikus Egyház média-munkatársai a 81. évébe lépett Evangélikus Élet című hetilapot.

Az egyik héten egy színes magazint fogunk készíteni, a másik héten pedig egy négyoldalas hagyományos lapot, melyben az egyházi eseményekről tudósítanak majd. S hogy miért döntöttek a változtatás mellett? Mert világunk színes forgatagának lüktető rohanásában nevelkedő gyermekeink figyelmét és érdeklődését is szeretnék felkelteni, lekötni. Szeretnék megszólítani azokat is, akik „utánpótlásként” jöhetnek (esetleg nagyszülei, szülei nyomában) a templomba, de leginkább Jézushoz. Mert egyikünknek sem mindegy, hogy milyen lelkiületű, hitű és identitású lesz a holnap (vagy inkább már a ma?) generációja.

A magazinok kétség kívül mutatósabbak, mint a fekete-fehérben megjelenő hagyományos lapok. A képek látványosak, a színek élénkek, a papír csillogó. Szó mi szó: vonzóbb lett az Evangélikus Élet, mint elődje volt. A tálalás tehát korszerűsödött. A fiatalok elérése mellett viszont egy másik fontos szempontot is szem előtt tartottak a lap készítői. Azt, hogy nem szeretnék a hagyományosan hűséges, „többségükben a nyugdíjkorhatárt rég átlépett” előfizetőiket elriasztani. Akik többségében nem az anyagi bőségben élők rétegét képezik. Magyarán: akik a szűkös anyagi körülmények ellenér, még ha minden fillérnek meg is volt a helye, igényelték, hogy egyházi lapjuk ott legyen a család asztalán. Úgy, mint a mindennapi betevő. Mert fontosnak tartották, hogy a kapcsolatot így is tartsák az egyházukkal, egymással. Ők a hűségesek.

Evangélikus Élet

Kívánjuk laptársunknak, hogy ez a (nyilván hosszasan előkészített és átbeszél) merész döntésük teljesítse be a hozzá fűzött reményeket!

Az első számban a 2016-os esztendő igéje alapján – „Ahogy az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket” – született meg Gáncs Péter elnök-püspök írása. Egy Svájcban élő iraki muszlim filmrendezőnővel készült interjú is helyet kapott a lapban, aki decemberben Budapesten is bemutatta az Irakból elüldözött keresztényekről szóló filmjét. Megtudhatjuk tőle, hogy Libanonban nőtt fel egy muszlim családban, ahol az iszlámot békés és megértő

vallásként élte meg, így elítéli és borzalmasnak látja az Iszlám Állam kegyetlenkedését. Egy szomorú riport is olvasható a pusztuló nyírségi tanyavilágról, ahol többségében evangélikusok élnek. Egy súlyos kor (1929–1944) igazságügy-minisztéri-

um törvény-előkészítő osztályának a vezetőjéről, Vladár Gáborról is megemlékezik a lap. Van beszélgetés Szigethy Gábor irodalomtörténésszel és írás Konok Tamás Kossuth-díjas festőről. Úgyhogy változatos és (a szó szoros és átvitt értelmében is) színes az új evangélikus magazin.

–kdl–

Feladvány

Hol van megírva a Magyarországi Evangélikus Egyház 2016-os esztendőre választott igéje?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **március 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolny 5tál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A decemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy az Ószövetség 39 könyvből áll.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Calvin J. Teológiai Akadémia jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Damko Valéria** (Reste), **özv. Kövesdi Jánosné** (Reste) és **özv. Tóth Irén** (Komárom).

Mindhárman Czanik Péter **Boldogító törvény** című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Mi a véleménye a januári pedagógussztrájkjáról?

Pozsony környékén a fiatal, családostanárok a fizetésükből biztosan, nem tudnak kijönni. Ilyen-olyan „frappáns” megoldás közül választhatnak. Van, aki párhuzamos munkaviszonyt vállal, hajnali vagy éjjeli időszávokban. Van, aki a tágabb család (elsősorban a nagyszülők), anyagi teherviselésére szorul. Gyakori a más szektorban, jobban kereső házastárs-modell. Lehetőség

még a szolgálati lakáshoz, a fizetés kiegészítéshez és más egyébhez kapcsolódó kiszolgáltatott szerepkörök felvállalása. Mindez megalázó! Egy rossz matematikatanár keressen annyit, mint egy rossz programozó, egy közepes történelem tanár pedig annyit, mint egy közepes politikus, egy kiváló testneveléstanár pedig annyit, mint egy kiváló edző. Más, fejlettebb országokban vonzó a pedagógus-életpálya. Mint szülő, szeretném, ha a legjobbak tanítanák a gyermekemet. Sajnos a legjobbak java, de még a jók közül is sokan, elkerülnek, vagy korán elmenekülnek a katedráról. Attraktívabbá kell tenni a tanári hivatást. A sztrájkot támogatom.

Kelemen Sándor,
matematikus

Nem tudtam vele azonosulni, és nem a szervezők által megfogalmazott követelések miatt, amelyek teljesen jogosak. Hanem azért, mert mellőzték a magyar pedagógusokat, a magyar iskolákat, mintha nem is léteznének. Hiányoltam, hogy nem szólították meg és nem egyeztettek a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségével. Az SZMPSZ jelentkezett az ISU-nál (és nem fordítva, ahogy kellett volna), kérve, hogy a magyar iskolákat negatívan érintő intézkedések is kerüljenek be az általuk megfogalmazott három ponthoz. A sztrájk kezdetének meghirdetéséig erre nem érkezett hivatalos reakció. Az igaz, hogy a január 25-ei pozsonyi tüntetésen elhangzottak a mi követeléseink is, és a jelenlévők hangot adtak egyetértésüknek. De mozgósítani, támogatókat szervezni, összefogást kezdeményezni a sztrájk előtt kéne. Még mindig nem érzem a szlovák társadalom részéről – most konkrétan a szlovák pedagógusok részéről –, hogy tudatosítanak, mi, magyar iskolákban dolgozó tanárok is itt vagyunk, számolni lehet és kell velünk.

Édes Enikő,

az Alistáli Református Egyházi Alapiskola igazgatója

Hitből fakadó bölcsességgel vezetett Balogh Elemér püspökre emlékezünk

Idén kettős évforduló kapcsolódik egyháztörténetünk kiemelkedő személyiségéhez. Balogh Elemér 1866. február 6-án, azaz 150 évvel ezelőtt született, és 1921. június 22-én, azaz 95 évvel ezelőtt szentelték a Dunáninenni Református Egyházkerület püspökévé.

A tudós püspök egy olyan időszakban volt a rábizottak őrállója, amikor az egyház és az állam viszonya távolról sem volt rendezett.

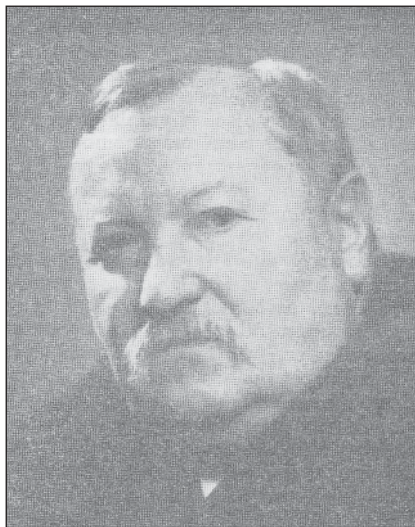
Az első világháború utáni helyzet tájainkon gyökeres változást eredményezett református egyházunk életében. A trianoni határok Csehszlovákiához „kanyarítottak” mintegy 220 ezer reformátust. A két világháború közötti időszakban egyházunk három egyházkerületbe szerveződve élte életét. A Dunántúltól elcsatolt területeken – nagyjából a mai pozsonyi, komáromi és barsi egyházmegye területén – jött létre a Dunáninenni Református Egyházkerület. Ennek lett első püspöke a Pozsonyban szolgáló Balogh Elemér.

A Székesfehérváron, lelkészcsaládban született fiú otthon kezdte meg tanulmányait. A művészetek – főleg a zene – iránt érdeklődő édesanyja kezdte meg oktatását otthon és alapozta meg érdeklődését mind a tudományok, mind a művészetek iránt. A budapesti gimnáziumi évek után a fővárosban lett teológus. Bár érdeklődése ekkor még inkább a természettudományok felé irányult: geológiával, fizikával, biológiával foglalkozott. Már gimnazistaként publikált. Fennmaradt egy összeírása a magyar növényvilág népies neveiről és egy cikke, amelyben a kinematográfiról ad szakzerű leírást. És ugyanez a gimnazista ifjú aranyérmes pályamunkát írt a bibliafordításokról is. Mai ésszel gondolkodva, szinte hihetetlennek hat, hogy tizenöt nyelven írt és olvasott. Tökéletes angol tudásának is köszönhetően egy évig a neves edinburghi teológia diákja volt. Skóciából hazatérve, Budapesten kezdte lelkési szolgálatát, innen került 1895-ben Pozsonyba, mint missziós lelkész. Ő volt a pozsonyi gyülekezet első lelkipásztora. Ekkor a pozsonyi reformátusoknak még nem volt templomuk, ez a feladat is Balogh Elemérre várt. Miközben a bécsi magyar reformátusok lelki gondozását is ellátta, szervezte a pozsonyi templomépítést. Szolgálatát tizenkettedik évében a gyülekezet telket vásárolt, s a valamikori sóraktár helyén építette meg templomát. Minden bizonnyal a „hely szelleme” volt az, ami Balogh Elemér figyelmét az egyháztörténet, és azon belül is az ellenreformáció időszakára felé

fordította. A XVII. században, a pozsonyi vértörvényszékek idején ebben a sóraktárban tartották fogva a református és evangélikus lelkészeket. Balogh Elemér minden fellelhető könyvet, iratot, feljegyzést összegyűjtött erről az időszakról. 25 ezer kötetes könyvtárában megtalálható volt a gályarab prédikátorokkal kapcsolatban szinte minden. Sőt, ő maga is végigjárta azt az utat, amit hitvalló elődei: végigment Nápolyig, a gályarabságra hurcolt prédikátorok útvonalán.

Lelkipásztori szolgálata, tudós munkálkodása és kiterjedt nemzetközi kapcsolatai révén őt tartották legalkalmasabbnak arra, hogy a megalakult Dunáninenni Református Egyházkerület püspöke legyen.

Jó kapcsolatai voltak a csehszlovák állam legfelsőbb vezetésével, személyes ismerőse volt Masaryk elnöknek. Egy alkalommal, amikor az államfő Pozsonyba látogatott, Balogh Elemért ültették az elnök amerikai származású felesége mellé, hogy legyen valaki, akivel el tud beszélgetni a „first lady”. Ezeket a kapcsolatait egyháza érdekében használta fel Balogh püspök. A legnehezebb időkben, amikor a cseh-

Balogh Elemér püspök

szlovák állam nem folyósította a református lelkészek és tanítók állami keresetkiegészítését, szinte minden egyes lelkész és tanító ügyében személyesen járt közben a hivataloknál. Persze nem voltak mindig eredményesek ezek a tárgyalások, mert a csehszlovák vezetés erős bizalmatlansággal volt a magyar reformátussággal szemben. Kiállt a lelkészözvegyek és -árvaik mellett, s nem egy alkalommal külföldi segélyeket tudott biztosítani ahhoz, hogy a nyomorúságos körülmények között élő családok helyzetén valamelyest javítani tudjon.

Miután 1923 júniusában a Léván megtartott zsinat kimondta a Szlovenszkói Református Keresztyén Egyház megalakulását, méltán várták el az egyházunk vezetői, hogy változni fog az egyház és az állam viszonya. Balogh Elemér – püspöktársával, Pálóczy Czinke Istvánnal és Bertók Bélával együtt – azonban hiába próbálkozott Prágában és Pozsonyban, a csehszlovák állam 20 évig nem ismerte el hivatalosan a református egyházat. Nem kaptuk meg a Léván elfogadott törvényeink állami jóváhagyását. Levéltári adatokkal ma már bizonyítani is tudjuk: azért nem, mert az államhatalom túlságosan magyarnak tartotta az egyházat és megbízhatatlannak, államellenesnek, veszélyesnek tartotta a reformátusságot.

Az utolsó püspöki jelentéséből való idézet feltárja előttünk jellemét, egyháza iránti elkötelezett kiállását és buzgó hitét, amely erőt adott neki mindabban a sokrétű és nehéz szolgálatban, amelyet az Úr rábizott. „*A test szerinti élettel párhuzamosan, de egészen más törvények szerint halad a lelkek élete. ... A lelki szántóföldek, a lelki aratás, a lélek virágai felé óhajtom irányítani mindnyájunk figyelmét. Ebben a világban nincs őszi elmúlás, sem tavaszi rügyfakadás: itt mindig gyümölcsstermő nyárnak kell lennie. Vajjon nem száradtak-e el az örökkévaló Gazda ama szántóföldei, melyek megművelését mireánk bízta? Vajjon az Evangéliumot hintő nagy Magvető vetése nyomán milyen aratás következik a mi gondoskodásunk mellett? Hatvannégyezer lélek istápolását bízta reánk a Mindenható Isten és e hivatás teljesítésében megint egy év határköve elé állított: vajjon e lelkekből fakadtak-e a hálas és szent élet illatozó virágai, hogy dicsoítsék a mi kegyelmes mennyei Atyánkat? Ezek a mai nap kérdései, melyekre ha töredelmes szívvel megfelelünk, megvallhatjuk, hogy minden áldás, ami munkánk nyomán fakadt, nem a magunk érdeme, hanem az övéit megsegítő Isten ajándéka, nem mi munkáljuk azt, hanem rajtunk, eszközökön keresztül maga az Egyház feje: a Krisztus*”. A két világháború közötti időszak egyházi történetírója, Csomár Zoltán, így jellemezte: „*nagy felelősséggel járó, magas egyházi tisztséget töltött be, de így is a régi maradt: szerény, szelíd, igaz, adakozó, munkás, Istennek engedelmeskedő ember*”.

A Dunáninenni Református Egyházkerület első püspöke; Pozsony első, templomépítő lelkipásztora 1938. április 16-án fejezte be földi futását. Legyen áldott az Isten az ő szolgájáért és legyen áldott az ő emléke közöttünk, születésének 150. és püspökké szentelésének 95. évfordulóján!

Somogyi Alfréd

Ebben a személyiségzavarban szenvedő egyén folyamatosan szorong, mely szorongás az elfojtott ösztöntörékvésekből adódik. Erős szorongása lebénítja döntés- és cselekvésmintáit. Sok esetben erőt vesz rajta a kiúttalanság érzése, mely kétségbeeséssel párosul. Önvédelmi reakciói a regresszió, a kivetítés, az agressziorral való identifikáció és az álmodozás generálta idealizáció. Attól tart, hogy megkritizálják, visszautasítják, hogy helytelenítik viselkedését, hogy kifogásolják véleményét, hogy nevétségessé válik, hogy zavarba jön stb. Óvatos az ismeretlen emberekkel az új helyzetekben, az új élményekkel való találkozáskor. Erős kisebbségi-komplexus gyötri, csekély az önértékelése (tehetetlennek, tehetségtelennek tartja magát), kerü-

„Legyen gondod önmagadra...” (7.) Elkerülő, szorongásos személyiségzavar

li a felelősségvállalást. Igen érzékeny a negatív visszajelzésre. Érzelmileg rezonabilis, meleg, vágya a társkapcsolatokra, de fél, hogy visszautasítják, megalázzák, s nem tudja megtenni, amit éppen óhajtana. Babrál, tipeg-topog, vágyai megvalósításaihoz nem lát megoldásokat. Határozatlan, a kihívásokra visszahőköl, mivel rendkívüli módon le vannak terhelve a gátlóidegek, melyek fékként túlzott működést mutatnak.

Okok: gyermekkori tapasztalatok-kritizmus, visszautasítások sorozata, tiltások, figyelmeztetések sorozata, melyek megzavarják a lelki egyensúlyt s már gyermekkorban kellemetlen testi-lelki tünetek jelennek meg, mint pl. gyomor-, bélpanaszok, izomfájdalmak.

A paraklétikus lelkigondozás lehetőségei: segítő kapcsolat, segítő beszélgetések, a helyes és egészséges, Jézusban felismert Istenkép felmutatása és megerősítése. Gátláscsökkentő, lelki görcsöket feloldó és feloldozó pozitív megerősítés. Ajánlott rövid ideig tartó környezetváltozás, utazás, mely

felszabadítólag hat s elősegíti a „szabad lélekzést”, s egyúttal pihentető és felüdítő.

Drenkó Zoltán

Fontos, hogy már a gyermekkor félelemtől mentesen, kielégítő szociális körülmények között és irreális szülői elvárások nélkül, szeretetteljes légkörben teljen. A legfontosabb, hogy a szülők olyanok fogadják el gyermeküket, amilyen. Ne állítsanak elé elérhetetlen célokat, követelményeik összhangban legyenek a gyermek értelmi-érzelmi-fizikális teljesítőképességével. Fontos, hogy a gyermek tanuljon meg félelem nélkül élni, legyen önbecsülése, tudjon büszke lenni arra, amiben tehetséges, és ne okozzon számára sérülést, ha nem tud minden elvárásnak megfelelni.

(Forrás: hazipatika.com)

Hogy érhetsz el változást egy kamasszal? (2.) A múlton nem lehet változtatni

Tizenéves gyereked indulatait, múltbeli döntéseit, és az őt korábban ért hatásokat nem áll módodban megváltoztatni. Nem lehet a múltjából kitörölni, ami saját rossz döntései következtében, vagy mások hibájából megtörtént vele. Visszamenőleg azon sem változtathatsz, ami a te mulasztásaid, vagy téves nevelési felfogásod miatt történt vele. Ami történt, megtörtént. Nem lehet újraírni a történelmet.

Az idő kerekét nem lehet visszaforgatni. A múltbeli hatásokat, és a belőlük fakadó indulatokat nem lehet megváltoztatni, bármennyire is szeretnéd.

Ezt az elején tisztáznod kell magadban, különben újra meg újra a megváltoztathatatlan dolgokra fogod fecsérelni az erődet. Engedd el a megváltoztathatatlant, hogy oda tudj figyelni arra, amin viszont még lehet változtatni!

Lehet még változtatni a gyereked gondolkodásmódján, és ennek következtében a magatartásán. Ez határozza meg a jövőjét. A múlton ugyan nem változtathatsz, de a jövőjét meghatározó legfontosabb tényezőknél igen! Ez a felismerés az **első lépés** ahhoz, hogy új módon tudj bánni küszködő kamasszoddal.

A megbocsátás akkor kezdődik, amikor nem várod, hogy jobb legyen a múltad. Ha meg tudod ragadni a megbocsá-

tás lényegét, hatalmas fordulat következhet be abban is, ahogy az összeütközéseket kezelni tudod. Ez az első lépés az olyan jövő felé, amelyet nem árnyékolnak be, nem terhelnek, és nem mérgeznek a múlt sérelmei.

Felfogtad, mit jelent ez? A múltad, a gyereked múltja soha nem fog megváltozni. És az sem, ahogy a múlttal kapcsolatban érez. Ha a múltra vonatkozó indulatok megváltoztatására törekszel, zsákutcában jársz.

Kamasz koromban az anyukám sokszor mondta, hogy változtassak a hozzáállásomon. Az ilyen tanácsokat azért tartottam idegesítőnek, mert azt szűrtem le belőlük, hogy nem ért meg.

Te sem fogsz tudni változtatni a gyereked indulatain. Maximum azt éred el, hogy a fejedhez vágja: Szánalmas, hogy semmit nem vagy képes megérteni! A legokosabb dolog, amit ilyenkor tehetsz: hogy elviseled. Gyakorolj azonnali megbocsátást. Tizenévesed dühe elsősorban nem ellened irányul. Te csak a biztonságos zóna vagy, ahol okádkat és köpködket.

A tizenéves elsősorban azokra borítja elszabadult érzelmeit, akiket szeret.

Kamasz gyereked azért hergeli fel magát, **hogy mentséget találjon a viselkedésére**; hogy legyen indoka arra, amit csinál. Próbáld megérteni, hogy a serdülő elsősorban azokra borítja elszabadult érzelmeit, akikkel biztonságosnak érzi a kapcsolatát. Azokra, akikről tudja, hogy nem fogják elhagyni. Ha ugyanezt tenné az olyan nagyra tartott barátaival, másnapra egyedül maradna.

Tanulj meg tehát megbocsátani neki, amikor így viselkedik. Tartsd szem előtt, hogy a múltját nem tudod megváltoztatni. Visszamenőleg nem tudod megváltoztatni azokat a kisgyerekkori hatásokat, amelyek ma ezekhez a vulkánkitörésekhez vezetnek (beleértve saját mulasztásaidat, nevelési hibáidat is). Tizenévesed elsősorban rajtad, rajtatok fogja levezetni a haragját... és ez téged is meg fog viselni.

Ha ebbe nem bírsz beletörödni, és azt tartod legfőbb szülői küldetésednek, hogy megváltoztasd gyereked dühös indulatait; ha azon igyekszel, hogy meggyőzd, mennyire rossz az, amit csinál... akkor tovább mélyül és szélesedik a köztetek lévő szakadék. Amíg kitartóan dolgozol haragos viselkedése megváltoztatásán, addig képtelen leszel vele olyan kapcsolatot kialakítani, amely ajtót nyit a krisztusi, másokra is tekintettel lévő, szeretetteljes lelkületnek, amire annyira vágyakozol.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

A dunántúli egyházkerület északi része egyházkerületté szervezett földrajzi térségének a kutatók, a történészek az egymást követő évszázadok során a legkülönbözőbb neveket adták. Volt, aki *Cis et infra Danubianis*-nak, volt aki *somorjainak* majd *komárominak*, Zoványi Jenő pedig *mátyusföldinek* nevezte. De talán a legmegfelelőbbek azok nevezték, akik felső-dunamellékinek említik. Az alábbi egyháztörténeti tanulmány anyagát királyi döntések, főhercegi leiratok, országgyűlési határozatok, érseki rendelkezések, főnemesi naplórészletek, latin és magyar nyelvű levelek szövegei adják.

Térségünk 16. századi reformációjának buzgó világi pártfogói voltak: Enyingi Török Bálint (a Komárom vármegyében fekvő gesztesi birtokáról és Pápa környékéről tanítókat küldött a Csallóközbe); Thurzó Elek országbíró; Balassa Menyhárt, fia István és unokája Menyhárt; továbbá Forgách Simon főpohárnok; Balassa Endre nógrádi és Dobó Ferenc barsi főispánok; gróf Salm Egyed Pozsonyban és Forgách Imre Trencsénben.

E történelmi háttér mellett nem meglopnak olvasni Szalkai László esztergomi

Könyörgés

*Ne hagyj elesnem, felséges Isten, keserűségemben!
Te szent Fiadért légy segítségemmel: ne essem kétségben,
Mert mindenfelől, látod, Úr Isten, Vagyok kísértetben.*

*Az írás rólad, Felséges Isten, bizonynyal azt mondja,
Hogy valakinek tebenned vagyon szíve nyugodalma,
Az olyan ember meg nem szegyenül,
mert te vagy oltalma.*

*Gyermekségemtől fogva, Úr Isten, mind ez ideiglen
Téged hívtalak én segítségül minden szükségemben,
Mostan is nincsen több bizodalma sem földön, sem mennyen.*

*Nincsen szívemnek több bizodalma, Úr Isten, náladnál,
Valamíg gyötreshz, szabad légy velem, csak ne haragudjál,
Mint kegyes Atya, fiadat dorgálj, csak hogy meg nem utálj.*

A Felső-Dunamellék reformációja

A kezdetekről, Oláh Miklósról és Isten hatalmáról

érek 1526. április 10-én kelt levelében, hogy a kiközösítés terhe mellett a pozsonyi kerület papságának megparancsolta, hogy a lutheránus eretnekségtől óvakodjanak, s a reformáció tanait tartalmazó könyveket ne olvassák! Az új eszmék gyors elterjedéséhez hozzájárult Thurzó Ferenc nyitrai püspök esete is, aki a lutheri reformációhoz csatlakozott, főpapi hivatalát elhagyta, s megházasodott. Levéltári adatokból ismert, hogy ugyanezt tette utóda, Listhiusz János is.

A katolikus történetíró, Lányi többkötetes munkájában e korszakról így számol be: „*a papok százanként hagyták el az egyház ősi szabályait s magát az egyházat*”, és a terjedő új tan szolgálatába álltak. 1550 táján a Csallóközben már 300 körül volt a protestáns eklézsiák száma. Ennek ismeretében jogos a kérdés: kik voltak ezen a vidéken a reformáció első hírnökei? Az alábbiakban néhányukról röviden megemlékezünk.

A reformáció kezdetei

1540-ből egy bebörtönzésről szól a vigasztaló ének, *A nyomorúságban való vigasztalásról* címmel. Írója a Nyitra

*Csak te egyedül voltál, Istenem, énné-kem gyámolom,
Nagy fájdalomban és romlásomban az én vigasztalóm;
Ne hagyj elesnem s megszégyenülnöm, kegyes oltalmazóm!*

*Mely nagy örömem és bizodalma vagon nékem ebben:
Hogy ígéreted, mint drága zálog, itt van én szívemben;
Krisztus Jézusért engem meghallgaszt, tudom, kérésemben.*

*Jelentsd meg hozzám, felséges Isten, kegyelmességedet
És véghetetlen, kegyes atyai te nagy szerelmedet,
Hogy teljesítsd be könyörgésemmre szent ígéretedet.*

*Add meg, Úr Isten, te szent nevedért, amit tőled kérek,
Szent Fiad által, teljes szívemből melyért most könyörgök,
Mert csak tebenned bízom, Úr Isten, míg e testben élek.*

Nagybánkai Mátyás, 1570 előtt (*Református Énekeskönyv* 257. dicséret)

vármegyei Bánkáról származó, magát **Nagybánkai Mátyásnak** (a jelenkor irodalomtörténészei Nagybányai, illetve Nagybáncai néven tartják őt számon) nevezi magát énekeinek versfejében.

Költeményeinek tartalma és szellemisége kétségtelenül arról tanúskodik, hogy szerzőjük a reformáció tanítói közé tartozott, s az új hit terjesztéséért fogságot is szenvedett. Irodalmi alkotásában egyet s mást elárul önmagáról, a szolgálati helyéről: „*Nagy-Bánkai Mátyás rendelé versekben Nagyszombat városában...*” Toldy Ferenc írja róla, hogy ő volt Nagyszombatnak és környékének az egyik reformátora, s az ideiglenes érseki székhely protestáns gyülekezetének iskolamestere, később prédikátora, aki körülményeiről így ír *Könyörgés* című versében: „*Született után ezeröttszázban és az hetvenötben, Pünkösöd havának első hetében ezt szerzék versekben, A nagy Istennek könyörög igyen keserűségében*”.

Hogy a reformáció tanainak a terjedését akadályozzák, többeket bebörtönöztek és elfogtak. Az 1545 februárjában Nagyszombatban tartott országgyűlésen Várad Pál esztergomi érsek rendelkezése nyomán – a rendek nagy döbbenetére – megkötözve vitték Nagyszombatba a protestáns papokat. Közülük néhányat a lévai és az egri várban bebörtönöztek. Az országgyűlési rendek a királyhoz folyamodtak, hogy bocsássák szabadon az elfogott prédikátorokat, és kérésük meghallgatásra talált. Az uralkodó leiratában a prédikátorok szabadon bocsátását rendeli el.

Érzékelve a helyzet súlyosságát, Oláh Miklós esztergomi érsek hivatalba lépésekor az „*egy és örökkévaló, csatlakozhatatlan, szent katolikus egyház*” helyreállítását tűzte ki célul. 1557. augusztus 1-re Pozsonyba megidézte a teljes Felső-Dunamellék összes papját, hogy megismerje gondolkodásmódjukat. Csakhogy a reformációhoz csatlakozott prédikátorok nem jelentek meg, mert pártfogóik és a városi hatóságok visszatartották őket. Oláh érsek nem tudta elviselni a megszégyenítő vereségét, s elindította a mind nagyobb arányokat öltő üldözéseket. Tömlöcbe került a fentebb említett Nagybankai Mátyás, valamint Somogyi Péter vágsellyei tanító is, aki fogságának

(*Folytatás a 9. oldalon*)

(Befejezés a 8. oldalról)

történetét le is írta. Az ő feljegyzéséből tudjuk, hogy Vágsellye protestáns prédikátora 1557-ben egy András nevű pap volt, akit a csallóközi Szerdahelyről hívtak meg az eklézsiára. Egy Erdélyből származó Hadán nevű presbiter szolgált mellette. A reformáció eszméinek hirdetéséért mindhárman a foglyai lettek az érseknek, s maga Oláh Miklós folytatta le velük szemben a vizsgálatot. András pap és Hadán presbiter hamarosan letették az Oláh érsek által követelt esküt.

A történekekről Huszár Gál is megemlékezik Bullinger Henrich zürichi lelkészhez írt 1557. október 26-án kelt levelében.

Ezt követően még nagyobb lett az üldözés. Azon protestáns prédikátorokat, akik ragaszkodtak az ágostai hitvalláshoz, az esztergomi érsek, Oláh Miklós hivatalukból felfüggesztette. Melancthon egy 1557-ből fennmaradt levelében azon papok számát, akik ragaszkodtak az ágostai hitvalláshoz, és épp emiatt az érsek kiűldözte őket a hivatalukból, háromszázban adta meg. Nagyszombat tanácsa és lakossága – az érsek kegyetlenkedése ellenére – ragaszkodott a reformáció eszméihez. Történelmileg hiteles levelek maradtak ránk ez ügyben. Ferdinánd király – Oláh érsek kérésére – 1558. július 24-én uralkodói rendeletben megtiltotta a város vezetésének, hogy a településen bármiféle eretnekséget megtűrjön.

A királyi parancs nem lett teljesítve. Sőt, a város városkapitánya, Sántha Pál és Panithy János (egy előkelő polgára a városnak), 1562-ben protestáns prédikátort vittek Nagyszombatba. Minderről Oláh érsek 1562. augusztus 18-án Bécsből küldött levelében olvashatunk. És, hogy a város mennyire elköteleződött a reformáció eszméivel, arról egy újabb Oláh-levél (1564. augusztus 23-i keltezéssel) tesz tanúbizonyságot, melyben szinte alázatosan kéri a városi tanácsot, hadd hasson oda, hogy a prédikátor ne hirdesse az Igét, s ne szolgáltassa ki a szentségeket – de a prédikátor maradt.

A reformáció terjedése Pozsonyban

Csaknem teljesen azonos helyzettel, s jelenséggel találkozunk Pozsonyban is. Jegyzőkönyvi adatok szólnak arról, hogy a városi tanács engedélyével már 1526 tavaszán egy András nevű prédikátor hirdeti Pozsonyban a reformáció tanait.

A Felső-Dunamellék reformációja

A kezdetekről, Oláh Miklósról és Isten hatalmáról

1527-ben ő írja le először, majd kifüggeszti Luther híres 95 tételét. Ezt követően 1535-ben Németországból közhasználatra reformátori könyveket rendelt meg. S végül 1542-ben szolgatársává fogad egy, a rendjét otthagyo, házasságra lépő volt szerzetest. Azt is tudjuk, hogy a koronázó városban az országgyűlési rendek jelentős része is az új, európai hithez csatlakozott. Terjedt tehát a reformáció, még ha a protestánsok 1565-ig magánháznál tartották is az istentiszteleteiket.

A Felső-Dunamellék egy másik városa: Révkomárom

Révkomáromban 1562-ből bukkanunk a reformáció első nyomaira (habár egy jegyzék szerint az 1560-as évek elején a városi polgárság többsége már Zwingli és Kálvin tanainak a követője volt). Bár arra is vannak adatok, hogy 1530-tól a település protestáns várparancsnokai a csajkás vitézek lelki igényeinek kiszol-

Huszár Gál

gálására protestáns tábort papokat hívtak, a várórség hatása a polgárságra tehát feltételezhető, viszont az tény, hogy a reformáció hatása leginkább akkor erősödött meg, amikor 1526-ban megérkezett a város és környékének reformátora: a Kassáról száműzött Huszár Gál. Jelenünkből visszatekintve, ismerve a reformátor egyedien gazdag életművét, döbbenetes az esztergomi érsek vad gyűlölete (levelezése a bécsi levéltárban maradt fenn), ahogy végérvényesen szeretett volna megszabadulni a prédikátortól.

Tartalmában is ijesztő az egyházi vezető 1563. január 15-én kelt levele, melyben az uralkodótól királyi parancsért esedezik, hogy száműzhesse a városból Huszár Gált. Ferdinánd nem küldött királyi parancsot. Ekkor az érsek a hadügyek élén álló Károly főherceget kereste meg, aki felszólította 1563. év elején szigorú parancsban a révkomáromi vár kapitányát, Nagy Istvánt, hogy vesse börtönbe a reformátort. Mivel a várkapitány protestáns volt, s tisztelte a prédikátort, segítette a szökését. Huszár Gálnak, aki szinte az egész Felső-Dunamellék reformátora volt, a következő szolgálati helye Nagyszombat lett, s mikor Miksa király parancsára innen is menekülnie kell, a ghimesi Forgách család komjátí birtokán – (ahol a főúr 1568-ban a hitújítás terjesztését segítő nyomdát állíttat) talál alkotói nyugalmat. Itt jelentette meg Bornemissza Péter egyházi beszédeit 1573-ban, majd 1574-ben Énekeskönyvét. Huszár Gál komjátí lelkészességét hitelesíti oltalmazójának, Forgách Imrének egy naplórészlete, melyben leírta, hogy 1573. március 11-én a ghimesi várban keresztelte meg Judit nevű kislányát. Rövid ideig Pápán volt lelkész, ahol 1575. október 23-án pestisben halt meg.

Bornemissza Péter hatása

Felső-Dunamelléknek volt még egy másik nagy formátumú reformátora: Bornemissza Péter. Dolgozatok, könyvek, saját művei szólnak róla. Megérdemelné egy külön egyháztörténeti tanulmányt. Európa híres egyetemeit végiglátogatta Bornemissza, aki gazdag családból származott. Reformátori szolgálatát korának főurai (gróf Salm Gyula és neje, Thurzó Erzsébet; Balassi András nógrádi főispán; Enyingi Török István stb.) nagyban segítették. (Nagyszombat vidéke, Szered, Galgóc, stb.) Saját levele árulkodik püspöki megválasztásáról, s főpapi hivatali tisztéről.

Püspöksége alatt békességben éltek Felső-Dunamelléken a reformáció különböző irányzataihoz tartozó eklézsiák. Jelentős szerepe volt ebben Bornemissza szellemiségének és tiszteletet parancsoló életművének.

Rácsodálkozva e század csodálatos történéseire, nem tudunk másra gondolni: Soli Deo gloria!

Nagy Lajos

Modern mese Daniról, ami valóság

Daninak ezen a sötét és esős reggelen nagyon nem volt kedve kibújni az ágyából. A telefonjának ébresztőjét már harmadszor hallgattatta el, de végül nem volt mit tenni, rá kellett szánnia magát, hogy felüljön. Tegnap este egy „kicsit” tovább nézte a takaró alatt a netről streamelt filmet.

A fürdőszoba felé botorkálva a nappaliban beindította a tévét. Megtelt a szoba, a világ megérkezett: robbantottak, balesetet szenvedtek, elvesztek, menekültek. A szokásos napkezdés. Nem is vette észre, hogy közben milyen szépen elállt az eső és kisütött a nap. A saját szobája pedig a kedvenc műsorvezetői hahotázó beszélgetésétől volt hangoz.

A házból már úgy lépett ki, hogy a fülén volt a fülhallgatója és telefonján átfutotta az üzeneteit. Nem látta, hogy a kis húga integet utána. A buszon csendben ültek egymás

mellett a szomszéd fiúval. Mindketten a karácsonyra kapott telefonjukon hallgatták a reggel slágereit. Az iskolában semmi különös nem történt. Lehetett online játékot játszani a pad alatt. Dani ezen a napon sem vette észre, hogy Feri még mindig hiányzik, mert még nem engedték haza a kórházból. A neten folyamatosan kapcsolatban volt a szomszéd padsorban ülő Gabival, akivel jól szórakoztak azon a mémen, amiről mindenki írogatott a Facebookon.

Az ebédnél készített egy szelfit, ahogy eszi a mákos tésztát, és azonnal feltöltötte az Instagramra. (Jópofa dolog-

Számold az áldást, és légy te is adakozó!

„Mindenki aszerint vigyen ajándékot, amilyen áldást kapott Istenedtől, az Úrtól, aki adja azt neked” (5Móz 16,17).

A bőjti idő alatt minden nap beteszek egynéhány pénzérmét egy üvegbe, hogy emlékezzem, mennyi áldásban részesedtem. Egy keresztyén jótékonyági szervezet azt tanácsolta: *adj minden pár cipőért egy garast*. Nyolc pár cipőt számoltam, és utána arra a rengeteg gyerekre gondoltam, akik szerte a világon mezítláb szaladgálnak. Másnap az étkezéseimet számoltam, és annak megfelelően adtam az aprót, és azokra gondoltam közben, akik éheznek és éhen halnak.

Jézus beszélt arról, hogy az Emberfiának nincs hová lehajtania fejét (Mt 8,20). Másnap az ágyakat számoltam meg a lakásban, és adakoztam a számnak megfelelően. Sok mindenünk van, amiért hálásak lehetünk: tiszta ivóvíz, étel, ruhanemű, hajlék, munka, áram, gáz, béke.

Jézus azonosult a szegényekkel. Tehénistállóban született, kisgyermekként menekült volt, felnőttként hajléktalan, kiközösítették szülővárosában és gyakorlatilag a város szemétdombján halt

nak tartja az ilyen képeket, mert utána olvashatja a hozzászólásokat.) A netes jelenlét végülis ma már nagyon lényeges dolog – vallja. A tegnapi filmben is arról beszélt a főhős, hogy mennyire fontos, hogy az ember az okostelefonjával a kezében élje az életét, mert sosem lehet tudni, mikor jön el az ember életében a fontos pillanat, amit meg kell örökíteni, hogy aztán azt fel lehessen tölteni... Az édesanyjától kapott közben egy üzenetet, hogy menjen el a nagymamájához, aki már egy hónapja várja, hogy benéz hozzá. Majd holnap, gondolta, most nem érek rá. A telefonon Facebookozva telt el a délutánja. Ott pörgött az élet. Épp az egyik lány képén folyt a vita: a korábbi profilképe volt a jobb, vagy a mostani. Többeknek a korábbi jobban tetszett. Az, amelyiken a kiskutya is rajta volt.

Dani észre sem vette, hogy közben beesteledett. Egy kicsit zúgott a feje és vibrált a szeme, de segített magán: a telefonról laptopra váltott. Ott nagyobbak voltak a betűk. A Google-ban rákeresett a kedvenceire, közben ki tudja hányadszor megnézte, hogy hány visszajelzés érkezett a mákos tésztás képére. És lassan eltelt a nap.

Így volt ez másnap, és így harmadnap is.

Aki pedig nem hiszi, nézzen körül, és meglátja!

A világ ilyen könnyen el tudja foglalni az életünket. Ennyire hatása alá keríthet mindannyiunkat, amikor finoman, vagy nem is annyira finoman befolyásol és betolakodik az életünkbe. Befon minket, mint a pók a hálójával. Imádságos szívvel forduljunk Jézushoz a böjt idején, és kérjük az Ő segítségét, hogy az állandó „offline” létünkéből tudjunk kilépni. Tudjuk kikapcsolni azt, ami állandó zajban és pörgésben tart, hogy az információs zaj ne nyomja el a legfontosabbat: Isten hangját. „Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága, és az étellel való kérések, nem az Atyától, hanem a világtól van. A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké” (1Jn 2,15–17).

Kis Lucia

meg. Mindenfajta embernek szolgált, de különös gondja volt a szegényekre.

Mennyit vagyok hajlandó adni? A böjt végén felkerekítem az összeget és elküldöm egy jótékonyági szervezetnek. De ez akkor is csak kis összeg lesz ahhoz képest, amit Istentől kaptam!

Imádság: Istenünk, nem akarjuk természetesnek tekinteni adományaidat. Segíts örvendező hálaadással válaszolnunk. **Ámen.** (Pam Pointer)

A keresztyén gondolkodásnak vannak olyan kérdései, melyek szüntelenül jelen vannak a hitéletben. Egyik ilyen kérdés az, hogy ha az Isten mindenható, mennyire van szabad akarata az embernek. Nagy keresztyén gondolkodók keresték és keresik ma is a választ arra a kérdésre, hogy az ember mennyire tud választani a jó és a rossz között. Református hitünk az Isten dicsőségének hirdetéséből indul ki és azt vallja, hogy az emberi életnek nincsenek olyan területei, amelyeken az ember független lehetne a Gondviselő akaratától. Nagyon sokszor a keresztyén ember abba a hibába esik, hogy ezt nem tudatosítja. Azt gondolja, van egy hitéleti és egy hitéleten kívüli része az emberi létezésnek, és hogy a hitéletre vonatkoznak a Biblia tanításai, az azon kívülben nem kell annyira számolni a keresztyén alapelvekkel. Vannak, akik úgy gondolják, hogy csak a hitélet szűk értelmezésével kell foglalkoznia a keresztyén közösségeknek és szélesebb társadalmi kontextusban a hit megjelenítése meddő próbálkozás.

A reformáció jubileumi évére készülve azt kell mondanunk, hogy a hitben előjáró nagy elődeink az egész emberi életre vonatkoztatták Isten akaratát. Kálvin maga is hatalmas energiákat fektetett abba, hogy az egész emberi életet és társadalmat áthassa Isten ígéje. E cél érdekében jelentős konfliktusokat is vállalt, Genf városából egy időre el is kellett mennie az ellen-

Használható tudást, igazi értéket közvetít, biztonságot, törődést nyújt. Értünk van, és gyermekeinkért, akik egy közös, gyönyörű nyelvet beszélünk, a magyart, s akik valljuk, hogy egyetlen igaz Út létezik.

Az Iskolánk (így: nagybetűvel) egy nagyon különleges hely. Már belépésem első napján megéreztem: nem olyan, mint a többi, személytelen tömegintézmény, ahol név nélküli arcok mellőzik egymást nap mint nap, ahol nincs meg az egymást segítő szándék, melynek nem járja át minden zegzugát a szeretet.

Ez egy különleges hely, ahol egymást néven szólítja kis- és nagydiák, diák és tanár, ahol Áldás, békesség!-et köszönnek egymásnak, akik összetalálkoznak, ahol akkor sírnak, mikor megjelenik az ajtóban anya, és haza akarja vinni apró gyermekét. Ahol a kisdíák bátran megmutathatja, mi rejtezik benne, bátran, szégyenkezés nélkül, hiszen tudja, hogy itt segítségre, biztatásra talál.

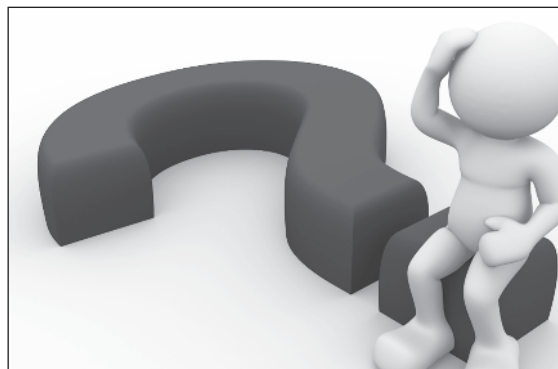
Ez egy olyan hely, melynek mottója is különleges: „*Lényeges dolgokban egység, egyebekben szabadság, de mindenben szeretet.*”

Egység, hiszen együttgondolkodva, szinte együtt lélegeznek pedagógusok, szülők a gyermekekért. Azok a szülők, akik bizal-

Lehetőség és felelősség

érdekeltek miatt. A hitben járó emberek társadalmi felelősségvállalása Kálvin szerint nem csak lehetőség, hanem egyenesen kötelesség.

Jelen kalendáriumi év márciusában, abban az országban, ahol felvidéki egyházunk él, parlamenti választások lesznek. Sokszor találkozunk azzal az egyébként jelentős igazságtartalommal bíró nézettel,

hogy nincs értelme szavazni. Református közösségeink sok esetben olyan régiókban élnek, ahol nagyon jelentős a munkanélküliség, az elszegényedés, az elvándorlás. Az emberek nagy része jogosan csalódott, úgy érzi, hogy senki nem törődik velük. Viszont a társadalmi értelemben vett felelősségünk pedig arra indít bennünket, hogy éljünk a választás lehetőségével, és olyan embereket és pártokat támogassunk,

TALENTUMOS ISKOLA...

...a miénk: törődjünk hát veled!

mukkal ajándékozták meg iskolánkat, amikor hozzánk írták szemük fényét. Együtt, egy közös hajóban evezve, sok-sok szeretettel, megértéssel, törődéssel nevelgetünk, tanítunk, csiszoljuk, fényezzük tovább a ránk bízott kincseket.

Szabadság a módszerek megválasztásában, az értékes, jó ötletek megvalósításában, szabadság a véleményalkotásban. Hiszen nem az egyhangú bólogatás, hanem a sok-sok különböző ötlet, meglátás, vélemény viheti előre ügyünket. És mindenben Szeretet. S ezt csak az látja, csak az érzi,

akik azon értékek mentén akarnak cselekedni, melyek fontosak számunkra. Lehetőségünk van akár arra is, hogy azok mellett tegyük le a voksunkat, akik egyházunk hűséges és tette kész tagjai, akik tenni akarnak felvidéki reformátusságunk és magyarságunk érdekében. Tudjuk, hogy ebben a földi életben sem ember, sem egyház, sem társadalmi csoportosulás töké-

letes nem lehet, viszont mindennek az isteni tökéletesség irányába kell haladnia. Mindez azonban lépésről lépésre történik. Református egyházunk tagjai akkor döntenek helyesen, ha elmennek szavazni. A távolmáradás ugyanis az iskoláinkat bezárni kívánó, közösségeinket leépíteni akaró, a keresztyén hitet háttérbe szorító csoportoknak a megerősítését jelenti. Aki nem támogat senkit, az akaratlanul is támogat valakit...

Éljünk jól azzal a lehetőséggel és felelősséggel, melyet a választás ad nekünk. Imádkozzunk és tegyünk azért, hogy olyan emberek kerüljenek döntéshozatali helyzetbe, akik hitünkért, nemzetünkért, keresztyén bizonyágtételünk megsegítéséért tenni szeretnének!

Géresi Róbert

észleli, aki ide belép. Aki belekóstol az iteni életbe.

Nos, egy ilyen intézmény vezetője lettem 2015. július 1-jén. Mindazt a jót, amit elődeim – Drenkó Zoltán, Tóth Sándor, Kovács Attila – kiépítettek, megteremtettek, megtartani és folytatni szeretném: a már kilencedik éve működő iskolaotthon, az igényes, színvonalas oktatói-nevelői munkát, az idegen nyelv oktatását már az első osztálytól amerikai lektorunk vezetésével, a tehetséggondozást és ezzel karöltve a felzárkóztatást, a gyökereinkhez, kultúránkhoz, a nyelvünkhöz való ragaszkodás nevelését gyermekeinkben. Építeni, mélyíteni szeretném a fenntartóval, a rozsnyói református gyülekezettel, a várossal, a környék kisiskoláival, óvodáival való kapcsolatainkat.

Törödni szeretnék az iskolánkkal úgy, ahogy azt az elődeim is tették, bízva a Teremtő segítségével, szeretetében, megtartó erejében.

Uličný Ibolya,

a Rózsnyói Református Egyházközség Alapiskolájának igazgatója

Január 18-án Budapesten, a Holokauszt Emlékközpontban Raul Wallenberg-díjat kapott Antala Éva nagyölvédi lelkész. Szóltak a hírek januárban az egyházi és a világi sajtóban az Antala Évának adományozott magas rangú elismerésről. A díjátadón édesanyja és nővére is ott volt vele, s osztozott örömeiben.

Ebben az örömben szeretnék – hiszem, hogy sokadmagammal – osztozni én is, gratulálva a díjhoz. Egy ilyen elismerés sokakból örömet, sokakból kérdéseket, s igen, mondjuk ki: sokakból irigységet vált ki. Mert talán könnyebben tudunk sírni a sírókkal, mint örülni az örülőkkel...

Miért tud örülni valaki ennek az elismerésnek? Először is, mert szereti Antala Évát. Az embert, a leányt, a testvért, a lelkészt, az önzetlent, mindig segíteni kész szolgatársat, a barátot. Örömet válthat ki belőlünk az is, hogy a munkánknak itt a földön is lehet elismerése, noha azt hiszem, minden lelkész vallja (Antala Évával egyetemben) az ézsaiási mondatot: „Az Úrnál van az én ügyem, és munkám jutalma Istennél” (49,4). Örülhet valaki azért, mert végre a Felvidék is előkerült, mert sajnos az a nagyon keserű tapasztalat, valahogy minket félretettek, elfelejtettek.

De örülhet valaki esetleg azért, mert az öt díjazott között volt egy nő is, s bármennyire emancipált ez a világ, a nők munkája még mindig nem ér annyit, mint a férfiaké, vagy ha igen, azért meg kell harcolnunk. S örül az, aki ismeri azt a hatalmas munkát, amit Antala Éva végez.

Tizenhét éve börtönmissziós. Tegyük félre azt, hogy ennek a munkának a vezetője és koordinátora az egyházunkban, hogy országos és nemzetközi munkát fejt ki ezen a területen, hogy számtalan konferencián vett részt szerte a világban, hogy nemzetközi képzéseket végzett el azért, hogy még jobban csinálja ezt a kemény munkát és nézzünk csak egy egyszerű börtönbéli bibliaórát, vagy egy börtönbéli pásztori beszélgetést, akkor is van mit meglátni.

Azzal kezdődik, hogy először is be kell jutni a börtönbe, amihez rengeteg ellenőrzésen kell keresztülmenni, aztán oda kell állni a fogvatartottak elé úgy, hogy ne arra figyeljen az ember, hogy melyikük mit követhetett el, nem látni a pecsétet, amit maga a hely sugall, és bátran beszélni Jézus szeretetéről, a bün-

Egy díjátadó margójára...

bocsánatról ott, ahol a büntetést töltik. Hirdetni ott, a rácsok mögött azt a másfajta kegyelmet, amely többet ér a világi amnesztiáknál. Ehhez hatalmas erő, bátorság, állhatatosság és elhívás kell. Megismerni a fogvatartottak családját, törődni velük, a gyermekeikre odafigyelni – ehhez pedig hatalmas szeretet és felelősségtudat.

Tudom, miről beszélek, mert annak idején (gyermekeim születése előtt) Antala Éva munkatársaként én is belekóstoltam ebbe a missziói munkába. S mindent teljes emberként végezni a gyülekezeti szolgálat mellett... Nem egy törekény nőnek való. És mégis.

Miért ébreszt valakiben kérdéseket ez az elismerés? Talán helyesebb lett volna úgy kérdezni: *milyen* kérdéseket ébreszt valakiben ez az elismerés. Mert a *miért éppen ő; a vajon kinek jutott eszébe; a mivel jár ez az elismerés* vagy a *mi az, amivel több az ő munkája?* kérdések ugornak elő. Válasz lehet ezekre és a további hasonló kérdésekre Antala

Évának a börtönmisszióról szóló éves jelentése; válasz lehetne, ha a kérdezők ellátogatnának egy börtöntáborba, az Éva által rendszeresen látogatott nagypusztai börtönbe, ahol az intézmény vezetőségét, a fogvatartottakat, vagy épp a börtönőröket kérdezhetnék az akadémikusok, válasz lehet akár Antala Éva doktori munkája, mely ebben a témában íródott, válasz lehet a nagyölvédi gyülekezet bármelyik tagjának a szeretete, a falu vezetőjének, vagy épp a helyi iskola igazgatójának elismerő szava, válasz lehet esperesünk öröme, hogy az egyházmegyét is építi és erősíti az elismerés, válasz lehet a tavalyi zsinati elismerés, s főleg, válasz a fogvatartottak jó magaviselete, imádsága.

Miért vált ki valakiből irigységet ez a díj? Na, erre úgys tudja mindenki a választ. Én a magam részéről – ismételtten mondom: sokadmagammal – örülök Antala Éva Wallenberg-díjának, s szívből gratulálok Neki!

Ambrus Erika

Oltalmunk és árnyékunk Ő

A viharok éppúgy hozzátartoznak az életünkhöz, mint a napos időszakok. Ugyanis nem mindig sikerül kitérni előlük. Megvárnak minket, pánikkal, féle-

gyötrődő szíve-lelke nem lel nyugalomra.

Egyeseket a hitük minden megrázkódtatáson átsegíti, másokat kétségek gyötörnek, elmerülnek a keserűségben és a búskomorságban.

A szenvedéstől legyűrve, megkezdődik az utazás lefelé. Belevesznek az önsajnálta, és a vádaskodásba. Amikor az Úrtól kapott „belső szem” elhomályosodik, akkor Isten végtelenül távolinak tűnik. Változatlanul hisznek Isten létezésében az Ő mindenható voltában, de a vezetését és jóságát, szeretetét – legalább is önmagukat illetően – kétségbe vonják. Már semmit nem kérnek az Úrtól, mi által pedig falat emelnek, ami még jobban elválasztja őket az Úrtól.

De az Isten ezt nem akarja! Ő hív bennünket, hogy nála keressünk menedéket, és kerüljünk közelebb Őhöz. Mert meg van írva: „Mert erőssége vagy a nincstelennek, erőssége a szegénynek a nyomorúságban, oltalom a zivatarban, árnyék a hőségben” (Ézs 25,4a). **Nagy Márta**

lemmel töltönek el. És fájdalmas sebeket is okoznak. És a miértekké váló viaskodás ugyanúgy kimerít, mint egy forgószél: az ember csak forog körbe-körbe, rágódik és mégsem talál megoldást,

Csicsón hálaadó istentisztelet volt A templomtorony felújításáért adtak hálát

2015. november 29-én hálaadó ünnepi istentiszteletre került sor Csicsón, melyen a templomtorony felújításáért adott hálát a gyülekezet. Az 1788-ban épült templom teljes felújítása 2009-ben és 2010-ben már megvalósult. 2015 őszén pedig elérkezett az idő a templomtorony felújítására is. Több sikertelen pályázat után 2015-ben a magyar kormány 1 millió 450 ezer forint-

tal, az Pozsonyi Egyházmegyei Támogatási Alap kétezer euróval, egy helyi magán-személy szintén kétezer euróval és a gyülekezet anyagi támogatásával felkerülhetett az új vörösréz borítású toronysisak a templomtoronyra. A felújítás összköltsége közel 13 ezer euró volt.

A hálaadó istentiszteleten **Lévai Attila**, a gyülekezet lelkipásztora hirdette az

Isten kegyelméből az elmúlt év decemberében az Ipolysági Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola az Ipolysági Református Egyházközséggel közösen adománygyűjtésbe fogott a rászoruló gyermekek részére a Nyilas Misi karácsonya program keretében. Az ajándékokat szülők, gyerekek, pedagógusok nagy körültekintéssel és szeretettel készítették,

Az ökumené jegyében zajlott az ajándékozás Nyilas Misi karácsonya Ipolyságon

kedves kisfiú, imádkozni fogunk érted karácsony estéjén”.

Az iskolára jellemző átgondolt és precíz szervezéssel rendezték meg most is a karácsonyváro kézműves délelőttöt, ahol szép

igét, és egyben köszöntötte az 50 éve házasodottakat, a 60 és 50 éve konfirmáltakat, valamint a nyugdíjasokat. A Nagymenyi Janiga József Művészeti Alapiskola diákjai megható koncertjükkel tették meghitté az alkalmat, mely szeretetvendégséggel zárult.

Hálás szívvel köszönjük mindenkinek, aki munkájával, céladományával és egyéb módon támogatta a felújítást és ezzel hozzájárult egy régóta dédelgetett álom megvalósulásához! Soli Deo gloria!

Csécis Ildikó

gondolva a rászoruló gyermekek testi, lelki igényeire. Ezt igazolja az egyik csomagra tűzött levélke is: „Gondolok rád,

A Rajnai Tartományi Egyházzal évek óta nagyon jó kapcsolatot ápolunk. Támogatásukkal rendszeresen részt veszünk nagyobb küldöttségekkel a német evangélikus egyházi napokon, hozzájárulnak az idén már harmadik alkalommal összehívott Kerekasztal megszervezéséhez, egyházuk jelentős eseményeire pedig nem felejtene el meghívni bennünket.

Idén is meghívott vendégként vehettem részt a 2016. január 9-e és 15-e között összehívott zsinati ülésük első napjain.

A zsinati ülést megelőzően a meghívott ökumenikus vendégek és a zsinat vezető grémiumának tagjaival közösen az Európát érintő migránshelyzettel kapcsolatban zajlott egy tanácskozás. Ennek célja az volt, hogy képet kapjanak a partneregyházak migrációval kapcsolatos nézeteiről

és azokról a lépésekről, amelyeket az egyházak képesek megtenni a nehéz helyzet enyhítésére, esetleg a válság megoldására.

Németországi testvéregyházak vendégeként Zsinat, problémákról és aktualitásokról

A megbeszélésen a következő képviselők voltak jelen: **Bogárdi Szabó István** püspök, az MRE Zsinatának lelkes elnöke, **Zán-Fábián Sándor**, a Kárpátaljai Református Egyház püspöke, **Daniel Zentny**, a Csehtestvér Egyház zsinati esperese, **Stefan Cosoroaba**, a Romániai Evangélikus Egyház püspöke, **Jerzy Samiec**, a Lengyelországi Evangélikus Egyház püspöke, **Marek Izdepski**, a Lengyelországi Református Egyház püspöke, **Naso Paolo**, az Olaszországi Metodista és Valdens Egy-

ház képviselője, **Christine Treichel**, a Belgiumi Egyesített Protestáns Egyház képviselője és jelen beszámoló írója, egyházunk képviselőjében.

magok az ökumené jegyében lettek eljuttatva a rászorulókhhoz, ugyanis a református és az evangélikus lelkipásztorok és a római katolikus plébános felügyeletével – akik ismerik a helybeli rászorulókat és missziókat – az evangélikus gyülekezet lelkészénője által tizenhat csomag, a református lelkész által harminckilenc csomag, a római katolikus plébános által pedig huszonnégy csomag és négy zsák gyerekruha lett kiosztva.

A református lelkész döntése alapján harminckét csomagot **Halászik Emese**, **Holcsik Gizella**, **Csalava Gizella** és **Végh Péter** a Magvető gyermek- és iratmisszió nevében Szentpéteren osztott szét a rászoruló gyerekeknek, ahol hangzott az örömszó: „*Ne féljete, mert imé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz, mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában*” (Lk 2,10).

Hálásak vagyunk Istennek, hogy részei lehettünk ennek az Istentől megáldott adakozásnak!

Halászik Emese

(Befejezés a 13. oldalról)

említve az a fontos tény, hogy a nép körébe érkező jövevényeknek el kellett fogadniuk azokat a törvényeket és szabályokat, amelyek a zsidó népre vonatkoztak. A befogadás csak így működhetett.

Mi is hangot adtunk azon véleményünknek, hogy a segítségre szorulónak mindenképpen segítenünk kell, de nem tartjuk jó politikának azt, ha a menekültek ellenőrizetlenül, személyazonosságot igazoló okmányok és nyilvántartásba vétel nélkül léphetik át egy-egy ország határát. A konzultáción finoman el volt kerülve a migránsáradat háttérének vizsgálata és a nagyobb városokban szilveszterkor történt atrocitások említése.

A tanácskozás végén megszületett egy pontokba szedett összefoglalás annak, hogy melyek a kulcsfontosságú problémák és milyen megoldások lehetségesek, hogy a helyzet kezelhető és megoldható legyen.

Az ökumenikus tanácskozást követően vasárnap délután Bad Neuenahr városka templomában ünnepi istentisztelettel kezdődött a Zsinat. Ennek fő témakörei közé

Egy zürichi tanácskozás benyomásairól Az SZRKE a romák felé fordult

Ezzel a címmel hirdette meg a beszámolóinkat a HEKS a 2016. január 23-án Zürichben megtartott Osteuropa-Tag 2016 elnevezésű alkalmon. Ezt az összejövetelt minden esztendőben megszervezik azért, hogy az egyháztagok és érdeklődők tájékoztatva legyenek arról, hogy a segélyszervezet milyen szolgálatot végez, és kit milyen támogatásban részesít.

A HEKS svájci segélyszervezettel már az 50-es években történt megalakulásuk óta van egyházunknak kapcsolata. A szocializmus évei alatt is segítették egyházunkat úgy, ahogy akkor a körülmények engedték, majd pedig ez a segítségnyújtás a fordulat után erőteljesebben kiszélesedett. Egyházunk támogatást kapott nemcsak épületeink felújítására, hanem képzésekre és alkalmanként ösztöndíjra is. Ebből az időből sokak számára ismert **Andreas Hess** neve, aki a HEKS kelet-európai megbízottja volt hosszú időn keresztül és jól ismeri egyházunkat, viszonyainkat, amivel nagyban hozzájárult a benyújtott pályázataink sikeréhez.

A képen (balról) Christoph Sigrist lelképásztor, Gottfried Wilhelm Locher és Fazekas László püspök.

Németországi testvéregyházak vendégeként Zsinat, problémákról és aktualitásokról

tartozott természetesen az egyházkerület hozzáállása a migránskérdéshez, az egyházkerület költségvetésének csökkentése, valamint az egyes munkacsoportok jelentései és a hozzájuk tartozó javaslatok.

Egy már számunkra sem ismeretlen, de belőlünk mindig elég erős ellenállást kiváltó téma is terítékre került, éspedig az egyneműek bejegyzett élettársi viszonyának anyakönyvezése.

Az egyházkerület jogalkotása már 2000-ben elismerte az egyneműek élettársi közösségét és lehetővé tette számukra az egyházi házasságkötést. Viszont ez nem jelentett semmiféle hivatali eljárást. Most lehetővé tették az ilyen házasságok egyenjogúsítását és így ezek bejegyzésre kerülhetnek az egyházi anyakönyvekbe. A határozat lehetővé teszi a lelképásztoroknak a lelkiismereti okokra történő hivatkozással az egynemű párok esketésének elutasítását, viszont a presbitériumot kötelezi

arra, hogy az esperes segítségével gondoskodjanak arról, hogy egy másik gyülekezetben a házasság megköthető legyen.

Egy lelkész, aki eddig ellenezte az egyneműek házasságkötését, az egyik újságnak azt nyilatkozta, hogy az elmúlt évek alatt meggyőződött arról, hogy ez az egész megfelelő komolysággal és felelősségvállalással működik az egyneműek között. Ezért vallja ő is Ferenc pápával együtt: „Hogyan ítélem én el két ember egymás iránti szeretetét?”

Mindez arra készlet bennünket, hogy komolyan elgondolkozzunk azon, mit is jelent korunkban a reformáció négyes alapelve – a sola fide, sola gratia, sola Scriptura és solus Christus – hogy valóban ezek alapján rendezzük életünket és a megoldandó személyes, társadalmi és egyéb kérdéseinket.

Fazekas László

tette azt az ajánlatot, hogy a HEKS szívesen támogató az egyházunkban még nagyon gyermekcipőben járó cigánymissziót.

A projekt a gyülekezetek érzékenyítésével indult, majd a gömöri egyházmezejében a simonyi és a nagybalogi, valamint az abaúj-tornai egyházmezejében a szalóci gyülekezet kapcsolódott be ebbe a munkába.

Január 22-én a St. Gallen-i Egyházkerület elnökével és elnökhelyettesével találkoztam közös ebédnél. Majd másnap a zürichi Osteuropa-Tag 2016-on a délelőtti és a délutáni műhelyek alkalmával vetítéses előadásban számoltam be egyházunk életéről és a cigánymissziókról. A hallgatóság ezeken az előadásokon volt a legnépesebb (30-35 résztvevő), akik nagyon érdeklődtek mind a kisebbségi egyházi életünk, mind pedig a roma kisebbség problémái felől.

Vasárnap a Grossmünster templomban (Zwingli Ulrich és Bullinger Henrich temploma) ökumenikus istentisztelet alkalmával szólhattam a gyülekezethez és a Generális Konvent által öt nyelven kiadott Heidelbergi kátéval ajándékoztam meg a helyi lelképásztort. Beiktatásra került a HEKS új igazgatója, **Andreas Kressler** és a helyi lelképásztor bemutatta a zürichi magyar reformátusok új szolgálattevő lelképásztorát, **Michna Krisztinát**. Az istentiszteleten a HEKS segélyszervezet vezetőin kívül részt vett **Gottfried Wilhelm Locher**, a Svájci Evangéliumi Egyházszövetség tanácsának elnöke is.

Fazekas László

Park Sung Kon, a Koreai Presbiteriánus Egyház kiküldöttje 2004-től végez missziói szolgálatot a Szlovákiában élő koreai reformátusok között. Január 24-én a közösség tízéves fennállásáért adott hálát Pozsonyban, akik – zsinati döntés alapján – 2014 óta, egyházunk pozsonyi székhelyű koreai missziói gyülekezetét alkotják. Az évfordulós megemlékezésen Egyetemes Egyházunk képviselőjében Ján Semjan püspökhelyettes vett részt, és a Firez Cantate Domino kórusa szolgált Szabó Csongor vezetésével.

Váratlan halála mindannyiunkat megdöbbsentett, akik ismertük és kedveltük őt. Ő is egyike volt azoknak, akiket még a prágai teológia nagyjaként tartottak számon. Neve ismerősen csengett számomra már akkor is, mielőtt teológiai tanulmányaimat megkezdtem volna. Édesapám iskolatársaként elég gyakran volt emlegetve páratlan szorgalma, munkabírása, tudásvágya. Éppen ezért nagyon kíváncsian vártam a találkozást azzal a tanárral, akiről édesapám ennyire elismerően nyilatkozott.

Az első benyomásom vele kapcsolatban nem mondható teljesen pozitívnak, mert egy tekintélyt parancsoló, sőt, talán szigorú személyiségnek tűnt, de később kiderült, ez csak látszat. Mint tanáraink túlnyomó többségénél, az ő esetében is a szerény külső megjelenés mögött egy végtelen nagy tudás, és még ennél is nagyobb szerénység húzódott meg. Sosem hitették el magukat képességeik felől, hanem alázatosan beismerték (akár előttünk is), hogy milyen messze vannak még a tökéletességtől. Tanáraink plusza vitathatatlan és megkérdőjelezhetetlen, amit csak évekkel később kezdtünk igazán értékelni és felfogni, amikor lett bizonyos viszonyítási alapunk.

A magyar református diákok talán ritkábban vehettek részt Pavel Filipi előadásain, hiszen a gyakorlati teológia tantárgyait anyanyelvükön hallgathatták, a mi évfolyamunknak azonban szerencséje volt. Ámulva tapasztalhattuk meg, hogy egy gyakorlati teológus milyen mesteri módon tanítja az újszövetségi bibliaismeretet, később latin helyettesítései is élményszámba mentek. A halál kérdéséről egy hívő főorvossal tartott esti előadásai mind a mai napig elevenen élnek bennem. Könyveit olvasva pedig egy kiváló, autentikus

PAVEL FILIPI (1936–2015)

és precíz teológus rajzolódik ki előttünk.

De nemcsak jó teológusként bizonyított, hanem elsősorban emberként. A közösen eltöltött évek során a tekintélyt parancsoló, szigorú keltő külső teljesen megváltozott számunkra, mert a „belső ember” megszépítette azt. Gondjainkkal, kéréseinkkel bármikor fordulhattunk hozzá, segítségem sosem maradt el, és mindezt oly készséggel és oly természetesen tette. Ezért is volt számomra a legnagyobb élmény, hogy okleveletem az ő kezéből vehettem át.

Talán kevesen tudják, hogy nemzetközileg is elismert, sőt mondhatom: világhírű szakember volt. Ezt többször, személyesen is megtapasztalhattam. Jóvoltából egy olyan ökumenikus grémiumba kerültem be, amelynek mind a mai napig tagja lehetek. Csodálatos érzés volt hallani, amikor egy-egy nemzetközi fórumon felszólalt! Érvéleteit, teológiai reflexióit szinte szájtátva hallgatta a neves publikum. Én ezt mindig akkora élménynek éltem meg: az én tanárom! De az én tanárom nem ragadtatta el magát, továbbra

is oly szerény és oly egyszerű maradt. Egy hiteles gyakorlati teológus, aki hitvestársával többször is járt ill. szolgált nálunk. Örült a találkozásoknak, a közösen megélt napoknak, csodálta népünk vendégszeretetét.

Lelkészeink körében nem tudom mennyire egyöntetű személyének a megítélése, ezt ki-ki maga dönti el. Én azonban csak hálával gondolok rá, és nagy köszönettel tartozom neki. Mindez nem jelenti azt, hogy nem voltak közöttünk nézetkülönbségek. Voltak, elsősorban nemzeti és történelmi múltunk tekintetében, valamint egy állásfoglalása kapcsán, melyre reagálnom kellett. Kellett, mert egy tanár is tévedhet, ha kívülállóként nézi nemzeti ill. egyházi dolgainkat. Különös, ezen levelemre nem jött válasz, sem pro, sem kontra. Azt azonban nem gondolnám, hogy válaszra sem méltatott. Ez tanárainkra nem volt jellemző. Talán elgondolkodott rajta? Lehet. Hítem szerint ezt a tematikát az Örökkévaló előtt fogjuk majd tisztázni a színről színre látás örömeiben. Utolsó levélváltásunknál – valamikor 2015 őszén – tanácsot kértem tőle. Készséggel segített, de már egészségi állapotára panaszkodott. Sajnos betegsége súlyosnak bizonyult, 2015. december 28-án utolsót dobant a szíve.

A prágaiak közül ismét elment egy nagy mohikán a minden élők útján, de megmaradt mindaz, amit hitből és szeretetből átadott tanítványainak. Egy latin mondata örökké szívemben marad: Providentia Dei, hominum confusionem! Milyen jó, hogy neki már nem kell megélni az emberi zűrzavarokat, csak a hatalmas isteni gondviselést, amelyről mind a katedrán, mind a szószéken bizonyosságot tett. Búcsúzunk tőle: Bratře Professore, milý Pavle, díky moc!

Erdélyi Pál

Zsinati Elnökség. Január 6-án Rimaszombatban Zsinati Elnökségi ülés zajlott.

Kitüntetések adományozása. Andrej Kiska köztársasági elnök január 7-én a Szlovák Köztársaság megalakulásának 23. évfordulója alkalmából magas állami kitüntetések adományozott. Az ünnepi aktusra a pozsonyi vár lovagtermében került sor, mely alkalomra egyházunk püspöke is meghívást kapott.

Zsinat. Január 9-e és 11-e közt Fazekas László püspök részt vett Bad Neuenahrban a Rajnai Tartományi Egyház Zsinatán és az azt megelőző konzultáción, ami a menekültekkel kapcsolatban zajlott.

Ökumenikus Tanács. Január 14-én Pozsonyban, a Szlovákiai Evangélikus Egyház központjában tartotta ülését a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának Igazgatótanácsa. Az ülésen a január 24-i ökumenikus istentisztelet programja és a migránshelyzet volt meg tárgyalva.

Fogadás. Andrej Kiska köztársasági elnök az egyházak képviselői számára január 14-én fogadást adott.

Tudományos Tanács. Január 15-én a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának Tudományos Tanácsa tartotta ülését, ahol több fontos (az egyetem jövőjét illető) téma került terítékre (akkreditáció, a vizsgák, disszertációs vizsgák és a konferenciák időpontjai).

HEKS. Január 22-e és 24-e közt Zürichben, a HEKS svájci segélyszervezet által rendezett, a kelet-európai régióval foglalkozó alkalmon egyházunk püspöke beszámolt egyházunk életéről és a cigánymisszióról, mely misszió a HEKS anyagi támogatását is élvezzi.

Ökumenikus imahét. Géresi Róbert püspökhelyettes képviselte egyházunkat január 24-én az ökumenikus imahét befejezése alkalmából tartott istentiszteleten. Az alkalomra Nemesváralján, az evangélikusok templomában került sor, az istentiszteletet a Szlovák Televízió egyenes adásban közvetítette.

Jubileum. A koreai gyülekezet január 24-én Pozsonyban hálaadó istentiszteleten ünnepelte megalakulásának 10. évfordulóját. Az ünnepségen Ján Semjan püspökhelyettes képviselte egyházunkat.

Emléknap. A Szlovák Nemzeti Tanács történelmi épületében került sor a Holokauszt Áldozatainak Nemzetközi

Emléknapja alkalmából január 27-én – az Izraeli Nagykövetség által 1963-ban indított *Igazak a nemzetek között* projekt kapcsán – azok kitüntetésére, akik életüket kockáztatva mentették meg az

Egyházunk püspöke és Yitzhak Vaknin, az izraeli parlament alelnöke

üldözött zsidók életét a II. világháború alatt. Az alkalmon részt vett többek kö-

Lelkészképesítő vizsgák

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Lelkészképesítő Bizottsága 2016-ban is meghirdeti az I. és II. lelkészképesítő vizsgákat.

A vizsgákra **2016. április 30-ig** lehet írásban jelentkezni a rimaszombati Zsinati Irodán. A jelentkezéssel együtt az I. lelkészképesítő vizsga esetében mellékelni kell: a kiírt textusok alapján megírt igehirdetéseket tartalomjegyzékkel ellátva és bekötve (spirálozva is lehetséges) – két példányban.

A II. lelkészképesítő vizsga esetében: az illetékes esperesi hivatal(ok) vagy a Zsinati Iroda igazolását a jelentkezéssel, illetve a vizsga napjáig várhatóan letöltött segédlelkészi időről; a Zsinati Tanács hozzájárulását, vagy ha a Zsinati Tanács még nem határozott a hozzájárulásról, az erre vonatkozó kérvény másolatát mellékleteivel együtt, ha a segédlelkész kéri tanulmányainak beszámítását a segédlelkészi időbe; a jelentkező törzslapjának a Zsinati Iroda által hitelesített másolatát; külföldiek esetében az illetékes püspök írásos hozzájárulását, hogy leteheti a II. lelkészképesítő vizsgát a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban; a II. lelkészképesítő vizsgadolgozatot és az előírt igehirdetéseket.

Az I. lelkészképesítő vizsgára **2016. szeptember 9-én**, 9 órai kezdettel, míg a II. lelkészképesítő vizsgára **2016. szeptember 9-én** 14 órai kezdettel kerül sor a komáromi Püspöki Hivatalban. A vizsgakérdések és a tételek az office@reformata.sk e-mail címen igényelhetők.

zött Andrej Kiska köztársasági elnök és Yitzhak Vaknin, az izraeli parlament alelnöke is. Egyházunk képviselőjében Fazekas László püspök volt jelen.

Trinity fórum. Március 12-én kerül megrendezésre a Keve Társaság és a Firesz – Duna Mente közös szervezésében a Trinity fórum. Az alkalom témája: *Amikor senki sem lát*. A fórumbeszélgetés egy olvasmánygyűjtemény mentén történik felkészült moderátorok társaságában. Részletek és regisztráció: <http://firesz.sk>.

A Pátria rádió református műsorai:

Február 14-én, 7.05-kor, bőjt első vasárnapján Palszó Attila hetényi lelképásztor a bőjtről osztja meg gondolatait a hallgatókkal.

Február 28-án a 7.05-kor kezdődő Világosságban Czínke Zsolt bátorkeszi lelképásztor a bőjt időszakról elmélkedik igehirdetésében.

Március 13-án, a 7.05-kor kezdődő Világosság református egyházi műsorban Édes Árpád alistáli lelképásztor igehirdetésének a témája: Jézus megmossa tanítványainak a lábát.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: **930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.**

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: **031/55 90 141** (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk. A tudósítások teljes terjedelemben megtalálhatóak a www.reformata.sk honlapon.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09